

volt képes kinyomatni egyik tragédiáját, s mikor végre mégis kinyomatták, a kritikások „nagyon szervezetten... nem vettek róla tudomást”. Szelvinszki ezeket a szokásokat és módszereket összehasonlítja azzal az idővel, amikor még nem volt „irodalmi minisztérium”.³⁴ A szövetség telibetalált funkcionáriusai gyorsan és nagyon epésen válaszoltak, de akadtak írók, akik támogatták Szelvinszkit. Száva Golovanivszki idézi Gorki szavait, hogy „a párt és a kormány elveszi tőlünk a jogot, hogy egymásnak vezényeljünk”.³⁵ Sz. Kirszanov pedig rámutat arra, hogy „az írók szövetségében nem szabad fölötteseknek és kérvényezőknak lenni, sőt olyan körülményeknek sem, amelyek ezeket is, azokat is szülik”.³⁶ Solohov beszédében nagy figyelmet fordított erre a kérdésre és támadásait különösen K. Szimonov és hű segítője, Rjurikov ellen intézte. Azoknak az íróknak a csoportja, akik aláírták a már említett nyílt levelet, követelte, hogy vizsgálják meg a szovjet írók szövetségének mostani szerkezetét. Főleges megemlíteni, hogy ezt az indítványt nem fogadták el. A kongresszus azon a véleményen maradt, hogy „gyökeresen fell kell javítani a munkát” az írók szövetségében, de a szövetséget továbbra is erősíteni kell.

Azt hiszem, most lehetne felelni arra a kérdésre, amelyet e cikk elején felvetettünk. A szovjet írók második kongresszusának nem sikerült megoldania azokat az ellentmondásokat, amelyekbe a szovjet irodalom került. És nem

sikerült kihúznia a szovjet irodalmat már régóta tartó súlyos válságából. A kongresszus csak még világosabban rámutatott arra, hogy ez a válság fennáll. M. Solohov esete ebben a tekintetben nagyon jellemző. A kongresszust ugyan nagyon gondosan szervezték meg, különösen pedig a rajta lefolytatott vitát, de azért a meglepetéseket mégsem lehetett elkerülni. A szovjet irodalom hivatalos szóvivőire Solohov beszéde nagyon kellemetlenül hatott. A dolog annyival súlyosabb, mivel Solohov ma kétség kívül a legnépszerűbb és legismertebb szovjet író, nemcsak a Szovjetszövetségben, hanem világszerte is és mivel kritikáját nagyon szuggesztíven mondotta. Hivatalos részről megkísérelték Solohov beszédét úgy bemutatni, mint személyes leszámolást. De minden tény az ellenkezőjét bizonyítja, azt, hogy ez komoly bírálat volt, még akkor is, ha epésen és temperamentumosan mondotta el. Ezért aztán felszólították a legismertebb írókat, hogy feleljenek Solohovnak. És ami még fontosabb, abból ítélve, ahogyan beszédét a kiküldöttek fogadták, szemmel látható, hogy nincs magára hagyva.

Az eredeti terv szerint a szovjet írók második kongresszusának meg kellett volna mutatnia, hogy a szovjet irodalom eddigi hivatalos vonalát egy szívvel-lélekkel helyeslik. Ezt az egyöntetűséget azonban nem mutatta meg a kongresszus. Csak azt mutatta meg, hogy szófogadó, sőt még azt sem állíthatjuk, hogy ezt is a maga jószántából mutatta. Mindennek ellenére is ez fontos jel, amely arra mutat, hogy a szovjet irodalom válságát a jövőben meg fogják oldani.

(Fordította Hornyik János)

³⁴) Lásd: Literaturnaja gazeta, 1954, november 25.

³⁵) Literaturnaja gazeta, 1954, november 25.

³⁶) Kongresszusi beszéd, Literaturnaja gazeta, 1954.



Konyovics Milán

Tájkép (olaj)